

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Бекітемін:

Оқу ісі жөніндегі орынбасары *АЖ* Абдижалелова А.Ж

Білім беру ұйымы М.Жұмабаев атындағы ЖББОМ

Сыныбы: «в» сыныбы

Сынып жетекшісі: Джугунысова А.Д

Балалардың жасы 5-6 жас

Жоспардың құрылу кезеңі 19-23 ақпан 2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Балаларды көтеріңкі көңіл-күймен қарсы алу. Балалар үшін жайлы жағдай жасау. Балаларға тәрбиенің толық аты - жөнін атап сәлемдесуді үйрету. Баланың бүгінгі көңіл күйі, оны не қызықтыратыны туралы сұрау, баланы жеке пікірін білдіруге тарту, бүгінгі ауа райы туралы балалардың ойын білу				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен кеңес әңгімелесу	Ата-аналармен әңгіме: Балалардың тазалығы жөнінде кеңес беру	Ата-аналармен әңгіме: Ата-аналарға балаларын ұйымдастырылған іс-әрекетке уақытынан кешіктірмей алып келуді айту.	Ата-аналармен әңгіме: Балалардың жетістік пен дәрежесі үшін емес, сол қалпында сөзсіз қабылдап жақсы көретінізді сездіріңіз.	Ата-аналармен әңгіме: Ата-аналарға балаларды тамақтарын тауысып жеуге үйретулерін ескерту.	Ата-аналармен әңгіме: «Дұрыс тамақтануға баулу»
Балалардың дербес әрекеті (аз қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)	Үстел үсті театры: «Өсімдіктер» және т.б. тақырыптар бойынша сюжетті картиналар қарастыру. Мақсаты: қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету.	Әңгіме құрастыру «Өзін жақсы көретін гүлдерін туралы әңгімелеп бер.» Мақсаты: баланың сөздік қорын туысқандарының атауларын білдіретін сөздермен байыту.	Ойын-жаттығу: «Топтағы өсімдіктерге күтім жасау»; Альбомдар, сюжетті картиналар қарастыру, Ірі құрылыс материалдарымен ойындар.	Ойын: «Гүлдерлі тауып, оларды атап бер» Топтағы өсімдік бұрышы туралы әңгімелесу.	«Менің тобымдағы өсімдіктер» картиналар топтамасынан суреттер қарастыру

<p>Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық (бұдан әрі-ҮІӘ)</p>	<p>Шаттық шеңбері: Аспан ашық, көгілдір, Күн шуағын төгіп тұр! Қол ұстасқан біздерді, Тереземнен көріп тұр</p>	<p>Шаттық шеңбері: «Ақ тілек» Адал жақсы ниетпен Бар адамға бақ тілеп, Жарып шыққан жүректен, Сөздің бәрі – Ақ тілек!</p>	<p>Шаттық шеңбері: «Сияқты таяқша» Мен бәріне Қуаныш тілеймін! Мен бәріне Мейірім тілеймін! Мен бәріне шуақты күн тілеймін! Мен бәріңе көңілді ойын тілеймін! Мен бәріңе Денсаулық тілеймін!</p>	<p>Шаттық шеңбері: «Қыс» Боран соғар оң жақтан, Боран соғар сол жақтан, Қар лақтырып ойнасақ, Суық өтер қолғаптан.</p>	<p>Шаттық шеңбері: «Шана» Тоңса біздің қолымыз, Қолғап киіп аламыз. Сарт, сарт, сарт. Алақанды соғамыз. Тоңса біздің аяғымыз Етік киіп аламыз. Топ, топ, топ Топылдатып билейміз. Тоңса біздің денеміз Тоңды киіп аламыз Зу, зу, зу Шанаменен зулаймыз</p>
<p>Мектепке дейінгі ұйым кестесі бойынша ҮІӘ</p>	<p>I - ұйымдастырылған іс-әрекет</p>				
<p>Сөйлеуді дамыту Міндеті: Негізгі ойды дұрыс жеткізе білу</p> <p>–Суға жүзетін қандай көлік түрлерін білесіңдер? –Кемеде матростар жұмыс істейді, оларды капитан басқарады. –Кемелер жүзу үшін не керек? Педагог ыдысқа су құйып, қағаз кемені суға жібереді. –Кеме не үшін керек? Кеме тез жүзу үшін үрлеп толқын жасайық. Енді кемеге ат қояйық. Өзімізді кемеге отырмыз деп елестетейік те, Ермек</p>	<p>Дене шынықтыру Міндеті: - Велосипед, самокат тебу. Шеңбер бойымен және тура жолмен өз бетінше екі доңгелекті велосипед тебу. Оңға және солға бұрылу. «Жорғалаушылар галамшары» – бұл галамшардың тұрғындары тек еңбектен, жорғалап қозғалады. Модульдерден аттан шынтақтап, тізерлеп, еңбектен жүруге жаттығу. Шынтақтап, тізерлеп, еңбектен</p>	<p>Сауат ашу негіздері Міндеті:Сөздерді дыбыстық талдау: сөздегі дыбыстардың ретін, дауысты және дауыссыз дыбыстарды анықтау. Дидактикалық ойын: «Буыңға бөл» – Мен сендерге суреттер көрсетем, сендер суретті атап, атуын шапалақпен буыңға бөліңдер. Мысалы: жа-пы-рак, жү-зім, ке-ру-ет, тү-йе, та-бақ, ке-рік, пи-яз, ө-рік, жыл-қы, ши-е, мы-сық, а-ғаш, ал-ша, қа-ла, үс-тел, шал-ма, тек-ше, те-ре-зе, са-</p>	<p>Сауат ашу негіздері Міндеті:Сөйлем құрай білулерін, сөйлем сызбасын сызба білулерін жетілдіру. – Мен сендерге сөздің ең соңғы буынын айтпай аяқталмаған сөздер айтамын сендер соңғы буынды қосып сөзді аяқтап қайтадан айтасыңдар. Мысалы: akka...ла, ба..ла, ба..нан, бан..тик, асқа..бақ, сә..біз, домбы..ра, кам..шы, балмұз..дақ, аялда..ма, дәріха..на, емха..на, балабақ..ша,</p>	<p>Көркем әдебиет Міндеті - Сөйлегенде мақал-мәтелдерді қолдануға баулу Мақалдың мағынасын түсініп ал. Берместің асы піспес, Қазаны оттан түспес. Мақалдың мағынасын педагог ешкімге өзінің асынан татқызбайтын, дайын тамақты ешкімге бермейтін адам деп түсіндіреді. Ойын-жаттығу: «Өз көңіліңмен бөліс». – Балалар, біз Алдаркөснені көргенде не істейміз? (Қуанамыз) – Ал сараң бай</p>	

	<p>Өтетілеуұлы ағамыздың «Кеме» өлеңімен танысамыз. Өлеңді мәнерлеп оқып береді.</p> <p>Міне, Кеме, Мінем, мен де. Сапарға алыс шығамын, Теңіз сырын ұғамын. Жолсеріктей, жан достардай бізден қалмай, Шағалалар шаршамастан шарқ ұрады: Сағымданған, бұлдыраған түзде шалғай. Кемемізді жағалаулар шақырады.</p>	<p>залдың желесі жағына модульдерден асып отеді. Қолдары мен аяқтарының жұмысын үйлестіруге, бағытын сақтап қозғалуға, басқа балаларға соғылмауға тырысады.</p>	<p>гат, са-ғыз, қой, ко-яп, тұл-кі, піл, ке-се, ша-пыш-қы, ти-ін, и-не, пи-ма, ли-мон, ал-мұрт, қар-быз, қа-лам, ше-лек, қы-за-нақ, а-рыс-тан, жол-ба-рыс, тас-ба-қи, ба-қа, қай-мақ, кө-бе-лек т.б.</p>	<p>бағдар..шам, қалам...сап, қыза..нақ, бұл..ақ, көзілді..рік, тоназт..қыш, тер..ек, ша..тыр, ал..қа, апель..син, ау..ыл, ас...пан, қырып...дас, кер...ует, қа..зан, шаныш...қы, ба...лық, қал..қан, қаң..бақ, қа..мыр, шал..бар, кі..лем, жү..рек, жүге..рі, жұл..дыз. Әр дұрыс айтылған сөзге педагог жұлдызша беріп отырады. Ойын соңында жұлдызша саналып, жеңімпаз анықталады.</p>	<p>Шығайбайды көргенде не істейміз? (Ашуланамыз) Педагог ертегіні музыкалық театр арқылы сахналауды ұсынады. Ертегі кейіпкерлері бойынша рөлдерге бөледі. Басқа балалар көрермен болады. Музыкалық театр аяқталған соң көрермендерге бас неді. Көрермендер қол шанақтайды. Дене шынықтыру Міндеті: - Велосипед, самокат тебу. Шеңбер бойымен және тура жолмен өз бетінше екі дөңгелекті велосипед тебу. Оңға және солға бұрылу. «Жорғалаушылар ғаламшары» – бұл ғаламшардың тұрғындары тек еңбектеп, жорғалап қозғалады. Модульдерден аттап шынтақтап, тізерлеп, еңбектеп жүруге жаттығу. Шынтақтап, тізерлеп, еңбектеп залдың</p>
--	---	---	--	---	--

	<p>Өтетілеуулы ағамыздың «Кеме» олеңімен танысамыз. Өлеңі мәнерлеп оқып береді.</p> <p>Міне, Кеме, Мінем, мен де. Сапарға алыс шығамын, Теңіз сырын ұғамын. Жолсеріктей, жан достардай бізден қалмай, Шағалалар шаршамастан шарқ ұрады: Сағымданған, бұлдыраған түзде шалғай. Кемемізді жағалаулар шақырады.</p>	<p>залдың келесі жағына модульдерден асып өтеді. Қолдары мен аяқтарының жұмысын үйлестіруге, бағытын сақтап қозғалуға, басқа балаларға соғылмауға тырысады.</p>	<p>ғат, са-ғыз, қой, қо-ян, түл-кі, піл, ке-се, ша-ныңи-қы, ти-ін, и-не, пи-ма, ли-мон, ал-мұрт, қар-быз, қа-лам, ше-лек, қы-за-нақ, а-рыс-тан, жол-ба-рыс, тас-ба-қа, ба-қа, қай-мақ, кө-бе-лек т.б.</p>	<p>бағдар, шам, қалам...сап, қыза, нақ, бұл..ақ, көзілді..рік, тоназт..қыш, тер..ек, ша..тыр, ал..қа, апель..син, ау..ыл, ас...пан, қарын..лас, кер...ует, қа..зан, шаныш...қы, ба..лық, қал..қан, қаң..бақ, қа..мыр, шал..бар, кі..лем, жү..рек, жүте..рі, жүл..дыз. Әр дұрыс айтылған сөзге педагог жұлдызша беріп отырады. Ойын соңында жұлдызша саналып, жеңімпаз анықталады.</p>	<p>Шығайбайды көргенде не істейміз? (Ашуланамыз) Педагог ертегіні музыкалық театр арқылы сахналауды ұсынады. Ертегі кейіпкерлері бойынша рөлдерге бөледі. Басқа балалар көрсермен болады. Музыкалық театр аяқталған соң көрсермендерге бас иеді. Көрсермендер кол шапалақтайды. Дене шынықтыру Міндеті: - Велосипед, самокат тебу. Шеңбер бойымен және тура жолмен өз бетінше екі дөңселекті велосипед тебу. Оңға және солға бұрылу. «Жорғалаушылар галамшары» – бұл галамшардың тұрғындары тек еңбектен, жорғалап қозғалады. Модульдерден аттап шынтақтап, тізерлеп, еңбектен жүруге жаттығу. Шынтақтап, тізерлеп, еңбектен залдың</p>
--	--	---	---	---	--

					келесі жағына модульдерден асып өтеді. Қолдары мен аяқтарының жұмысын үйлестіруге, бағытын сақтап қозғалуға, басқа балаларға соғылмауға тырысады.
--	--	--	--	--	--

Үзіліс:

Қимылды ойын:

« Күн мен түн »

Мақсаты: Балаларды ептілікке, жылдамдыққа, ажыратуға баулу.

Ойын мазмұны:

Балалар бірі « Күн», екіншісі « Түн» тобы болып екіге бөлінеді. Олардың бір-бірінен бөлек, өз үйлері болады. Тәрбиешінің көрсетуі бойынша екі команда да жатғын улар жасап тұрады. Тәрбиеші « Күн» деп белгі берген кезде, сол топтың балалары үйіне жеткізбей қуып жетулері керек. Қолға түскен балалар қуушылар қатарына қосылады. Сөйтіп, ойын осылайша алма-кезек жүріп отырады. Көп бала ұстаған команда жеңіске жетеді.

Қимылды ойын: « Көгі-гөк »

Мақсаты: Шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

Ойын мазмұны: Тақпақ айтып, бір қызды « кемпір» етіп сайлайды. Қалғандары қаз болады. « Кемпір» шетке шығып тұрады, басқа ойыншылар қаздай тізіліп, бірінің соңынан бірі ұстап:

Гөк, гөк, көгі көк,

Гөк, гөк, көгі гөк.

Гөк, гөк, көгі гөк,-деп қаздың жүрісіне еліктей ақырын оң мен солға шайқалып, « кемпірдің» қасына келеді.

Бірінші келген балаға беріп: « Жоғалтпаңдар!»-деп тапсырады.

Балалар айнала жүріп, қайтадан қаздай тізіліп « кемпірге» келеді.

« Кемпір»

Әлгің қайда?

Қалды сайда!-деп сұрайды.

Балалар бәрі бірдей.

Әлің қайда?-

Қалды сайда!-деп жауап береді. Олай болса сендердің бірінді алып қаламын,

деп « кемпір» балаларға бас салады. Балалар тізбегін жазбай қаша жөнелуі керек. Қолға түскен біреуін « кемпір» қасына алып қала береді. Ойын

Қимылды ойын:

« Аққу-қаздар »

Мақсаты: Балаларды шапшаңдыққа, аңғарымпаздыққа тәрбиелеу.

Ойын мазмұны: Алаңның бір шетіне қаздар тұратын үй белгіленеді, қарсы шетіне бақташы тұрады. Үйдің бір жақ бүйірінде қасқыр тұратын үнгір болады. Алаңның қалған жері жайылым болады. Бақташы қаздарды жайылымға қуып шығады, олар жайылып жүреді.

Бақташы: Қаздар, қаздар, қаңқылдап, Барасындар қай жаққа.

Қаздар: Айна көлі жалтылдап,

Жатқан жасыл аймаққа.

Бақташы: Біздің жерге түсе кет,

Түсіп сусын іше кет.

Қаздар: Сіздің жерге түсеміз

Түсіп сусын ішеміз.

Бақташы: Болсын онда жол жайлы!

Қаздар: Бізге ол жаққа болмайды,

Жолды тосып тұр сұр қасқыр.

Бақташы: Олай болса, қалағи,

Жақтарыңа бар аман.

Қаздар қанаттарын жайып, жайылым арқылы үйлеріне ұнады, ал қасқыр үнгіршек жүгіріп шығып, оларды ұстауға тырысады. Ұсталған

	барлық балаларды түгел ұстап болғанша қайта жалғаса береді.	қаздар қасқырдың үңгіріне қарай жүреді. Бірнеше рет жүгірістен кейін қасқырдың ұстаған қаздардың санайды. Ойын 3-4 рет қайталанатын.
--	---	--

2 - ұйымдастырылған іс-әрекет

	<p>Қоршаған орта Міндеті: - Жануарлардың тірі тіршілік иесі екендігін бақылау және себеп-салдарлық байланыстарды ажырату. «Ой-пой-пой» дидактикалық ойыны. Педагог мынадай жағдайларды мысалға келтіреді: Үй жануарлары орманда тіршілік ете алады. Адам үй жануарларын бағады. Шошқа бағушы жылқыға күтім жасайды. Жылқыларға арнап жылқы қора салады. Сіздерге бүгінгі ҰОҚ ұнады ма? Балалар ойынға қосылады. Егер балалар педагогтің айтқанымен келіссе: «Ой-пой-пой, дая солай!» -</p>	<p>Математика негіздері Міндеті: - Қозғалыс бағыттары: сол жақтан оң жаққа, оң жақтан сол жаққа, жоғарыдан төменге, алға, артқа - Топпен жұмыс: Санамақ арқылы балалар топқа бөлінеді. Балалардың әрқайсысында өрнекті сурет (алаша) бар. Ойын жаттығуы. «Өз өрнегің туралы айтып бер». Балалар ішіндерді қарап, олардың орналасуын атауы тиіс</p> <p>Балалар топтасып жұмыс істейді. Өрнектің элементтері қалай орналасқаны туралы айтады: оң жақтағы жоғарғы бұрышта – дөңгелек, сол жақтағы жоғарғы бұрышта шаршы, сол жақтағы төменгі</p>	<p>Математика негіздері Міндеті: Кеңістікте және қағаз бетінде бағдарлау білімін қалыптастыру</p> <p>«Суретті тап» дидактикалық ойыны Карточкалармен жұмыс ұсынады: Әрбір топта суреттері бар карточкаларды қарандар. Одан кейін, мысалы, оң жақтағы жоғарғы бұрышта орналасқан суретті көрсетуді (фишкамен жабуды) ұсынады. Жаттығу бірнеше рет қайталанатын. Мүқият тындап, заттардың орналасуын атайды.</p>	<p>Математика негіздері Міндеті Қағаз бетінде (жоғары, төмен, оң жақ, сол жақ, ортада) бағдарлауға, суретті сипаттау бойынша табуға үйрету. 1-тапсырманы орындауды ұсынады. Суретке қарайды. Сөреде тұрған ойыншықтардың орналасуын айтады. – Маймыл қандай сөреде отыр? (Оң жақтағы жоғарғы.) – Оның жанында қандай заттар бар? (Бұл сөреде басқа заттар жоқ.) – Кітаптардың үстіңгі жағында, астыңғы жағында нелер тұр? Жоғары – төмен, оң жақ – сол жақ сөздеріне сұрақ құрастыру. Педагог балалардан досының сұрақтарына жауап</p>	<p>Қоршаған орта Міндеті: - Жануарларды әртүрлі белгілері бойынша: құстар, балықтар, жануарлар, аңдар, жәндіктер, топтастыру Суқоймасы мен оны мекендейтіндердің суреті мүқият қарап шығуды сұрайды. Балалардан суқоймаларында тіршілік ететін балықтар, бақалар мен жәндіктер туралы қызықты фактілер айтып берулерін өтінеді. Балалар педагогтің жетекші сұрақтарының көмегімен суда балықтар, бақалар мен жәндіктер тұратынын айтады. Балық – суда тіршілік ететін жануар. Оның денесі қабыршақпен қапталған. Олар тек</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>деп жауап береді. Егер келіспейтін болса: «Ой-пой-пой, олай емес!» – деп жауап береді.</p>	<p>бұрышта –сопақша, оң жақтағы төменгі бұрышта – тіктөртбұрыш, ал ортада үшбұрыш орналасқан.</p>	<p>Карточкаларды қарайды. Педагогтің нұсқауы бойынша іс-қимыл жасайды</p> <p>Талқылап, сұрақтарға жауап береді.</p>	<p>беруін сұрайды.</p>	<p>қана суда тіршілік етеді. Балықтар су астында желбезегінің көмегімен тыныстайды. Судығыауа да ерекше. Суда тіршілік ететін бақалар да, жәндіктер де ондағы ауаны «аулауға» әбденүйренген. Ал, мысалы, жүзгіш қонғыз ауа көбірішіктерін кеуде қуысына салып алып, суға сүнгиді. Суқоймаларын мекендейтіндердің де пайдасы көп. Олар суды тазартады, оның мөлдір болуына ықпал етеді, қурап қалған өсімдіктерді жейді, судың түбін тазалайды.</p> <p>Жеке жұмыс М.Ж «Топтастыр» Жануарлар, өсімдіктер, жәндіктер тобын топтастыруға жұмыстану.</p>
<p>Үзіліс:</p>					
<p>Қимылды ойын:</p>	<p>Қимылды ойын:</p>				

« Шарлармен алмасу »
Мақсаты: Балаларды ептілікке, жылдамдыққа, ажыратуға баулу.

Ойын мазмұны:
 Балалар орындарда дөңгеленіп отырады. Тәрбиеші қатар отырған екі балаға бір-бірден шар береді де ары қарай басқаларға ауыстырады (біреуі оңға, біреуі солға ұсынады). Шарлар бір-бірімен екі жақтан кездескенде балалар « Соқтығысты» деген сөзбен оларды соқтықтырады. Одан кейін балалар орындарынан тұрып, дөңгелекті айналып, қарсы жаққа барады, қалғандары орындарынан тұрып: « Жүгірдік, жүгірдік...» деп дауыстайды. Балалар өз орындарына жүгіріп келіп: « Ол шарды басқа балаларға береді де ойын қайталанатын. Бұл ойынды даладағы сазды алаңда өткізуге болады, онда балалар көк шөптің үстінде отырады

« Кішкене өзен арқылы »

Мақсаты:
 Балаларды қырағылыққа, байқампаздыққа үйрету, бірлікке, татулыққа тәрбиелеу

Ойынның шарты:

Ойынға бір топ (6-8 адамнан) бала тартылады. Алаңда бір-бірінен 1,5-2м қашықтықта екі сызық сызылады. Бұл өзен. Ойнаушылар сызықтың жанында-өзеннің жағасында тұрады. Олар өзеннен анық сызылған дөңгелектер арқылы аяғын суламай, тастан-таста секіріп өтуі керек. Дөңгелектердің арасының қашықтығы балалардың оларға бірінен-біріне секіре алатындай болуы керек. Өзеннен қатарынан 2-3 бала өтеді, ал қалғандары тәрбиешімен бірге оларды бақылап тұрады. Секіре алмай, аяғын сулап алғандары оны күнге кептіруге кетеді-орындыққа отырады. Кейін олар ойынға қайтып араласады, тәрбиеші оларды қалай болса да мақтап, жағаның екінші жағына өтуге көмектеседі.

3 - ұйымдастырылған іс-әрекет

<p>Шығармашылық бейнелеу әрекеті Міндеті: - балалар бойында байқағыштық, қысқы табиғат құбылыстары ерекшелігін сезіне білуге үйрету - Біртекті заттардан сюжеттер құру, бірнеше пішінді бір тұтырма орналастыру - Қайшы мен желімді дұрыс қолдану, еңбек</p>	<p>Қазақ тілі Міндеті - Сөздік қорларын жаңа сөздермен толықтыру, тақпақ жаттау, Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады). Ә-ә-ә-ә – бә-ә-ә й-те-рек – бәйтерек. І -і-і, іс, ін, іні, іш-кіш – мынау – ескерткіш. Ойын: «Жалғастыр». Сөздерді, сөйлемдерді бекітіп, қайталау. Қа... (қала) Кө... (көше) Та... (таза)</p>	<p>Сөйлеуді дамыту Міндеті: Зат есімдерді сан есімдермен және сын есімдерді зат есімдермен үйлестіре білуді жетілдіру. Педагог өлең мазмұнын сұрақ қою арқылы сұрайды. –Өлең не туралы? –Кемге жол серік – деп нелерді айтып отыр? – Алыс шалғайда не көрінеді? –Енді осы өлеңді суретке қарап отырып, қайталап жаттап</p>	<p>Көркем әдебиет Міндеті: Айналасында болып жатқан оқиғаларға өзінің көзқарасын білдіруге құлшынысын дамыту. Алдаркөсенің басынан кешкен бір оқиғасы туралы қызықты ертегімен танысамыз. Алдаркөсе қулығымен, айласымен адамдарға жақсылық жасап, көмектесіп отырған. Ол әрдайым әп айтып, көңілді жүреді. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін еске түсіру. Ертегіде шындық</p>	<p>Қазақ тілі Міндеті: Сөздерді жіктеп, тәуелдеп, септеп қолдана білу Мақсаты Нұр-Сұлтан қаласы туралы сөйлем құрап айтуда үйрету. Нұр-Сұлтан қандай қала? – Нұр-Сұлтан – астана. Қуыршақ Сәуле: Мен сендерге Нұр-Сұлтанның көрікті орындарын көрсете аламын. Интербелсенді тақтада көрсету. Нұр-Сұлтан – біздің астана. Мынау – Нұр-Сұлтан қаласы.</p>
---	--	---	---	--

	<p>қауіпсіздігі мен жеке гигиена ережелерін сақта - Дайын үлгілермен және қарапайым сызба бойынша жұмыс істеу, бейнені кескіні бойынша кино үшін қайшыны қолдану Мақсаты қысқы табиғатты салу, мүсіндеу, жап сыру, құрастыру Топтық жұмыс</p>	<p>Нұр-Сұлтан – жаңа... (Нұр-Сұлтан – жаңа қала.) Нұр-Сұлтан – ... (Нұр-Сұлтан – таза қала. Нұр-Сұлтан – әдемі қала.) Жеке жұмыс Т.Т «Менің Астанам» Шағын өлең жолдарын қайталау.</p>	<p>алыңдар. –Балалар, бүгінгі оқу қызметінде нелер жайлы айтылды? Педагог екі тілде аудармаларды айтып өтеді. Сөздік жұмыс. Бұл жердегі «Сағымданған, бұлдыраған түзде шалғай» деген өлең жолдары «өте алыста, көз ұшында» деген мағынада Ойын шарты: Суреттегі көлік түрлерінің жолдарын салу. Құрлықта жолмен жүретін болса астына жол, аспанда ұшатын болса бұлттар, суда жүзетіндерге қол салып беру керек. Жеке жұмыс С.Д «Кеме» Суретпен жұмыс</p>	<p>пен қиял-ғажайып оқиға аралас келіп отырады. Қиялдан туындайды. Педагог «Шықбермес Шығайбай» ертегісін оқып береді Ертегі мазмұны бойынша сұрақтар: – Ертегі ұнады ма? – Ертегі қалай аталады? – Шықбермес Шығайбай қандай адам? – Алдаркөсе Шығайбайды алдау үшін қандай қулық ойлап тапты? – Алдаркөсе жабықтан сығанағанда не көрді? – Алдаркөсе үйге кіргенде, үйдегілер қандай әрекет жасады? – Шығайбай Алдаркөседен не туралы сұрады? – Алдаркөсе не деп жауап берді?</p>	<p>Мынау – қоше. Астанада көшелер көп. – Қоше таза. Көшелер таза. – Мынау – үй. Үй – үйлер. – Биік үй. Биік үйлер. – Әдемі үйлер. – Мынау – Бәйтерек. (Түсінік беріледі). Бәйтерек әдемі. Мынау – ескерткіш. Мынау – үш би ескерткіші. Нұр-Сұлтан – жаңа қала. Нұр-Сұлтан қандай қала екен? (Балалар «әдемі», «таза», жаңа сөздерін қолданып, жауап береді). Нұр-Сұлтан – жаңа қала. Нұр-Сұлтан – әдемі, таза қала.</p>
<p>Үзіліс: .Секіруге арналған қозғалмалы ойын: «Сызықтан секіру»</p>					

Тіл дамытуға арналған жаттығулардың мақсаты:

Балалардың дыбысты дұрыс айтуын түзету, тілін дамыту

1.Т: Күй сандықты ашайық

Б: до- до- до

Т: тілдерін біз бастайық

Б: ре - ре - ре

Т: бас дыбысты бастайық

Б: ми - ми - ми

Г Жайлап әнге салайық

Б: до - до - до

2. Шалқып шығар сонда күй

Б: фа - фа - фа

Т: Бәрі до - дан басталар

Б: до- до -до

Т: До -ны қоштар басқалар

Б: До, ре, ми, фа, соль, ля , си, до

Секіруге арналған ойын: «Сызықтан секіру»

Ойынның мақсаты: Қос аяқтап секіру тәсілдерін үйрету.

Мазмұны: Ойын алаңының бір шетінен түзу сызық сызылады. Сыныптағы оқушылар санау арқылы төрт командаға бөлініп, олардың біріншілері сол сызықтың үстінде тұрады. Осы сызықтан 4-5 қашықтықта бір-бірінен ара қашықтығы 40-50 см болатындай өзара параллель 8-10 сызық жүргізіледі.

Мұғалімнің белгісі бойынша әр команданың бірінші тұрған ойыншысы бірінші сызыққа дейін жүгіріп келіп, аяқтарын біріктіріп ұстап, параллель сызықтардан қос аяқтап секіріп өтеді де, қайтып келіп, тізбектің артына барып тұрады. Мұғалім секіріп өткен балалардың секіру әдістерін бағалап, басқа ойыншыларды көмекке шақырады. Бұдан соң келесі қатардағы төрт ойыншы секіріп өтеді.

Ойын осылай барлық ойыншылар секіріп өткенше жалғаса береді. Ойынның соңында әр қатардағы қос аяқтап жақсы секіретін балалардың аты аталады.

Ойынды бірнеше рет қайталап ойнатуға болады.

Ойынның ережесі

1. Ойыншылардың тез секіргені емес, дұрыс секіргені бағаланады.
2. Секіру кезінде балалар арасындағы ара қашықтықтар сақталуы керек.
3. Оқулықта көрсетілген секіру техникасы орындалуға тиіс.

Әдістемелік нұсқаулар.

Ойынды 1-2 рет өткізгеннен кейін, сыныптағы қос аяқтап секіру техникасын жақсы меңгерген екі-үш баланың секіргенін басқа ойыншыларға көрсетіп, басқа ойыншылардан солар сияқты секіруді талап ету керек.

Ойынның педагогикалық маңызы.
Секіру жаттығулары бала аяқтарының бұлшық еттерінің, қарын, арқа, бұлшық еттерінің жетілуіне ықпалын тигізеді. Қимыл-қозғалыс әдістерін көбейтіп, қимыл сапаларының үйлесімі артады. Бала өз күшіне сенуге үйренеді.

4 - ұйымдастырылған іс-әрекет

<p>Сауат ашу негіздері Міндеті: Сөзге дыбыстық талдау жасау дағдыларын жетілдіру. Дидактикалық ойын «Үйшігін дұрыс тап» – Балалар, мен сендерге суретті карточкалар таратып беремін, сендер карточкадағы суретті атайсындар. Сол сөз дауысты дыбыстан басталса, тактада тұрған қызыл үйшікке, ал дауыссыз дыбыстан басталса, көк үйшікке саласындар. Балалар жеке-жеке түсіндіріп, суреттерді өз үйшіктеріне салады. Дидактикалық ойын: «Кері сөзді ата» (допшен)</p>	<p>Музыка Міндеті: Динамикалық ерекшелікті көрсете отырып, эмоционалды түрде ән айту. Музыка тыңдау: «Жаң анам» (Е. Өміров) Ән айту: «Екеуміз әйбат баламыз» (И. Нүсіпбаев) «Бесік жыры» (И. Нүсіпбаев) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Шенберге тұр» (Л. Бетховен) Билер: «Тырнар бии» (Д. Абиров) Ойындар, хороводтар: «Төлдер» (Д. Ботбаев) Музыкалық аспапта ойнау: «Атқа мініп шабамыз»</p>	<p>Музыка Міндеті: -- - Әуенге ілесе отырып, ырғақты сақтап аспапта ойнауға дағдыландыру. Музыка тыңдау: «Жаң анам» (Е. Өміров) Ән айту: «Екеуміз әйбат баламыз» (И. Нүсіпбаев) «Бесік жыры» (И. Нүсіпбаев) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Шенберге тұр» (Л. Бетховен) Билер: «Тырнар бии» (Д. Абиров) Ойындар, хороводтар: «Төлдер» (Д.</p>	<p>Дене шынықтыру Міндеті: - Сырғанау. Өз бетінше мұзды жолмен сырғанау, жүгіріп келіп сырғанау «Түрлі түсті галамшар» – бұл галамшардың тұрғындары түрлі түсті доптарды жақсы көреді. Допты еденге бір қолмен соғып, алақан жайып қайта саусақтың басымен қарсы алып, қайтарып, аяқтың жанына қарай еденге соғу. Себеттен түрлі доптарды алып, қалауынша тұра қалады. Допты еденге бір қолмен соғып, алақан жайып, саусақтың басымен қарсы алып, қайта қайтарып аяқтың жанына қарай еденге соғуға тырысады. Допты соққанда күш мөлшерін есептеп, дұрыс пайдалануға тырысады.</p>	<p>Дене шынықтыру Міндеті: - Велосипед, самокат тебу. Шенбер бойымен және тура жолмен өз бетінше екі дөңгелекті велосипед тебу. Оңға және солға бұрылу. «Жорғалаушылар галамшары» – бұл галамшардың тұрғындары тек еңбектен, жорғалап қозғалады. Модульдерден аттан шынтақтап, тізерлеп, еңбектен жүруге жаттығу. Шынтақтап, тізерлеп, еңбектен алдың келесі</p>
---	---	--	--	---

	– Балалар мен сендерге допты лақтырып сөз айтамын, сендер сол сөзге кері сөзді тауып айтасыңдар да, допты кері лақтырасыңдар. Мысалы: жаман-жақсы, ак-қара, ақылды-ақымақ, білімді-білімсіз, кайырымды-кайырымсыз, биік-аласа, жылады-күлді, отырды-тұрды, ашты-тәтті, жапты-ашты, кір-шық, таза-лас, ыстық-суық, көрікті-көріксіз, жұмды-ашты, қатты-жұмсақ, ұзын-қысқа, жалпақ-жіңішке т.б.		Ботбаев) Музыкалық аспапта ойнау: «Атқа мініп шебамыз» (В. Агафонников)	Педагогтің белгісімен келесі ғаламшарға ұшады – (көзді жұмып) қараңғыда залмен қозғалысын жалғастырады.	жағына модульдерден асып өтеді. Қолдары мен аяқтарының жұмысын үйлестіруге, бағытын сақтап қозғалуға, басқа балаларға соғылмауға тырысады.
Серуенге дайындық	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету.
Серуен	Серуен-Бақылау №5 Бақылау: Торғайларды бақылау Мақсаты: — Қыстап қалатын құстар жайлы білімдерін толықтыру;	Серуен-Бақылау №6 Бақылау: Қардың түсуін бақылау Мақсаты: - Қардың қасиеттері туралы түсініктерін қалыптастыру;	Серуен-Бақылау №7 Бақылау: Ауладағы ағаштарды бақылау Мақсаты: — ағаштар туралы білімдерін молайту; — ағаштардың қысқы	Серуен-Бақылау №8 Бақылау: Аула тазалаушы еңбегін бақылау Мақсаты: — Аула	Серуен-Бақылау №9 Бақылау: Ауладағы ағаштарды бақылау Мақсаты: — Ағаштар туралы білімдерін бекіту; — Салыстыру, сараптау,

<p>— Қыс мезгіліндегі құстардың мінез-құлықтарындағы өзгешеліктер туралы түсініктерін қалыптастыру;</p> <p>— құстарға қамқор болуға тәрбиелеу.</p> <p>Бақылау барысы Көркем сөз Торғайларды көрға. Ө. Ақыпбекұлы</p> <p>Шыр-шыр еткен торғайды Қорғамасаң болмайды. Кіп-кішкене торғайлар Ағаштарды қорғайды. Таспен атып торғайды, Ұя бұзған оңбайды. Құс өкпелеп кетеді, Бақшамызға қонбайды. Тәрбиеші балармен әңгімелесу өткізеді.</p> <p>♦ Біздерде жылы жакка ұшпай қалған құстарды қалай атаймыз?(қыстап қалатын құстар)</p> <p>♦ Қыстап қалатын құстар мен ұшып кететін құстардың қандай айырмашылығы бар? (<i>қыстап қалатын құстардың мамықтары қалың және тұмсықтары мықты борлады.</i>)</p> <p>♦ Қыстап қалатын қандай құстарды білесіңдер? (<i>торғай, қарға, тоқылдақ, сауысқан, кептер</i>)</p> <p>♦ Торғайлар қыста немен</p>	<p>— <i>Қардың түсуі туралы білімдерін молайту;</i></p> <p>— <i>әдемілікке деген сезімдерін тәрбиелеу.</i></p> <p>Бақылау барысы Көркем сөз «Қыс» Т. Молдағалиев</p> <p><i>Жауа-жауа, қар жауып көп, Шұқырларға толады. Иығыңа қонады кеп, Мойшыңа да қонады. Жауып бітер қарды тосып, Үйіңе де сыймайсың, Табиғаттың ақ көрмесін. Басуға да қимайсың.</i></p> <p>Тәрбиеші балаларға сұрақ қояды.</p> <p>♦ Ауа-райы қандай болғанда қар жабысқақ болады?</p> <p>♦ Аяқ астында қар неге сықырлайды?</p> <p>♦ Қар неге ұлпа болады?</p> <p>♦ Айналаға қараңдаршы, қандай әсем көрністерді көріп тұрсыңдар? (айнала аппақ, қар беті тап-таза т.б.)</p> <p>Зерттеу жұмысы Ұшып келе жатқан қарды парақ бетіне қондыру, қардың қаскөттерін анықтау (ұлпа, мамық).</p> <p>Еңбек: өз алаңындағы ағаш түттерін қармен</p>	<p>бейнесін бақылауды жалғастыру</p> <p>Бақылау барысы Көркем сөз «Қыс» Р.Сәбитұлы</p> <p><i>Қар жамылды бақтарым Қыратым да, сайым да. Тағыпты қыс ақ қарын, Үкі етіп қайыңға. Буркеліп ақ желекті. Жарқырайды маңайым. Ойға шомып теректің, Ақ шалыпты самайым.</i></p> <p>Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды.</p> <p>♦ Ағаштардың жазғы бейнесі қандай еді??</p> <p>♦ Күзде қандай болды?</p> <p>♦ Қазіргі бейнесі қандай?</p> <p>♦ Кімнің есінде, ағаштар жапырағын неге түсіреді?</p> <p>Зерттеу жұмысы Алма ағашы мен қайың ағашының қысқы тұрқын салыстыру</p> <p>Еңбек Жолды қардан тазалау.</p> <p>Мақсаты: аула қараушыға көмектесу.</p> <p>Қимылды ойын: «Кім аяқалаға бұрып жетеді?»</p> <p>Мақсаты: доға астынан еңбектен оту</p>	<p>тазалаушының еңбегін бақылауды жалғастыру;</p> <p>— Сөздік қорларын байыту;</p> <p>— Үлкендер еңбегіне деген сүйіспеншілік және құрмет сезіміне тәрбиелеу;</p> <p>— Табиғатқа және айнала қоршаған ортаға деген сүйіспеншіліктерін арттыру</p> <p>Бақылау барысы Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды.</p> <p>♦ Аула тазалаушы қыста балабақша ауласында не істейді?</p> <p>♦ Жұмыс үшін ол қандай құралдарды пайдаланады?</p> <p>♦ Ағаштарды аяздан қорғау үшін ол не істейді?</p> <p>♦ Аула тазалаушы жұмысы адамдар және табиғат үшін керек пе?</p> <p>Еңбек Қуыршақ үшін қардан құрлыс тұрғызу.</p>	<p>қортынды жасай білулерін дамыту.</p> <p>Бақылау барысы Көркем сөз «Ағаштар» М.Әлімбаев</p> <p><i>Қысында да шырайды, Жасыл шыриа ұнайды. Түні бойы жауды қар, Салбырады сәнді тал. Тау баурайы төменде, Өседі жас емелдер. Ауыл сәні терек, Терек езу керек. Сырғалы қайың, ақ қайың, Баптайын, күтіп, сақтайын. Басқа ағашпен аралас, Жайқалады қарағаш Көк қарағай, қарағай, Мейірбанды анадай, Көкке бойын созады, Көпке қолын созады.</i></p> <p>Балаларға сұрақтар:</p> <p>♦ Сендер тыңдаған өлең жолдарында қандай ағаштар туралы айтылған</p> <p>♦ Ағаштар не үшін керек?</p> <p>♦ Ол адамға не береді?</p> <p>♦ Қыста ағаштар бейнесі қандай болады?</p> <p>♦ Қысқы, жазғы түстері бойынша басқа ағаштардан айырмашылығы бар</p>
--	---	---	--	---

<p>қоректенеді? (дәндермен қалдықтармен.)</p> <p>◆ Қыстап қалған құстарды неге тамақтандыру керек? (қыста құстарға азық жетіспейді, ал, егер олар тоқ болса аязға тоңбайды.)</p> <p>◆ Құстарды бақылаған кезде олардың мінез-құлықтарынан нені байқалдындар? (өздерінің азықтарын нан ұсақтары мен қалдықтарды, дәндерді тез табады. Тұмсықтарын қанаттарының астына тығып суықтан қорғанады)</p> <p>◆ Торғайлар неге адамдарға жақын маңға қоныстанады? (себебі адамдар жанында азық көп болады)</p> <p><i>Торғай, торғай, торғайсың, Жақын келіп қонғайсың, Жем шашайын тере гөйі Сонда суыққа тоңбайсың.</i></p> <p>Еңбек қызметі</p> <p>Құстар қонақтайтын, жем шашатын жерді қардан тазалау.</p> <p>Мақсаты: еңбекке деген ықыластарын арттыру.</p> <p>Қимылды ойын «Нысанға тигіз».</p> <p>Мақсаты: қиып бара жатқан заттың бағытын бақылау, қозғалыстың дұрыс орындалуын есептей білу.</p> <p>Жаттығу ойындары</p>	<p>көму.</p> <p>Мақсаты: бір мақсатта, бірлесе жұмыс істеу дағдыларын дамыту</p> <p>Қимылды ойын «Ыстық-суық».</p> <p>Мақсаты: тәрбиешінің белгісі бойынша әрекет етуге үйрету</p> <p>Жаттығу ойындары</p> <p>Қимылдарын дамыту.</p> <p>Мақсаты: Қарды алысқа лақтыруға үйрету.</p> <p>Халық болжамы: Қыс қарлы болса, жаз жаңбырлы болады.</p>	<p>дағдыларын жетілдіру.</p> <p>Жаттығу ойындары</p> <p>Секіру</p> <p>Мақсаты: орнында тұрып секіру техникасын меңгерулерін жетілдіру</p> <p>Халық болжамы.</p> <p><i>Ағашты қырау басса аяз болады, түман түссе күн жылынады.</i></p>	<p>Мақсаты:</p> <p>— бірлесе жұмыс істеуге үйрету;</p> <p>— еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.</p> <p>Қимылды ойын «Екі аяз»</p> <p>Мақсаты: жүзгіруге жаттықтыру;</p> <p>— Ойын ережесін сақтай білулерін тиянақтау</p> <p>Жаттығу ойындары</p> <p>Шаңғымен жүру.</p> <p>Мақсаты</p> <p>: шаңғымен жүруге жаттықтыру, елтіліктерін, шыдамдылықтарын дамыту.</p>	<p>қандай ағаштарды білесіңдер?</p> <p>◆ Шырша мен қарағай туралы неге қысы-жазы бір түсте деп айтады?</p> <p>◆ Ағаштардың бір-бірінен қандай айырмашылықтары болады?</p> <p>Зерттеу жұмысы:</p> <p>Балалар алаңдағы әр ағаштың бұтақтары, діңдері және көріністері бойынша салыстырып, айырмашылықтарын анықтап қортынды жасайды.</p> <p>Еңбек</p> <p>Ағаш түптеріне қар үю.</p> <p>Мақсаты: ағаштарға деген қамқорлық сезімге тәрбиелеу.</p> <p>Қимылды ойын «Аулала қандай ағаштар өседі?».</p> <p>Мақсаты:</p> <p>— Ағаштардың аттарын есте сақтауларын тиянақтау;</p> <p>— Сөздік қорларын байыту;</p> <p>— Табиғатқа қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.</p> <p>Жаттығу ойындары</p> <p>Қозғалыстарын дамыту:</p> <p>Аңдар бұл</p>
---	--	--	--	--

	Қимылдарын дамыту Қарлы алыс нысанаға лақтыру <i>Мақсаты: қозғалыс координациясын дамыту.</i>				Мақсаты: әртүрлі аңлар қозғалыстары арқылы ептілікке, жылдамдыққа, тапқырлыққа баулу.
Серуен- нен оралу	Ауа-райы туралы көрген- білгендерін әңгімелеу.	Киімдерін реттілікпен шешу.	Киімдерін жиастырып, іліп қою.	Қолғаптарын жайып қою.	Ляк киімдерін ауыстырып жинау.
Бала- лармен жеке жұмыс	Маратов Амирмен дыбыстардың дауысты, дауыссыз екенін ажыратуға жұмыстану.	Жаңбырбаева Фатимамен қарапайым мысалдар шығаруға жұмыстану.	Серікбайқызы Қозайыммен сөйлемнің сызбасын сызуда жұмыс жүргізу.	Махсөт Шұғыламен сурет бойынша әңгімелесуге дағдыландыру.	Саматов Диаспен дыбыс қою жағтыуларын қайталау.
Бала- лардың үйге қайтуы	<i>Ата –аналарға кеңес</i> Егер Сіздің баланыз көпшіл, өз-жақындарыңыз бен бірге бөтен адамдарды жатырқамаса, ойын кезінде өздігімен ойнай білсе, мінезі ашық, өз құрдастарымен мейрімді болса мектепке келген күннен бастап – ақ үйреніп кететіне сеніңіз.	<i>Ата –аналарға кеңес</i> Егер Сіздің баланыз көпшіл, өз-жақындарыңыз бен бірге бөтен адамдарды жатырқамаса, ойын кезінде өздігімен ойнай білсе, мінезі ашық, өз құрдастарымен мейрімді болса мектепке келген күннен бастап – ақ үйреніп кететіне сеніңіз.	<i>Ата –аналарға кеңес</i> - үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет студия алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолың сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замансыз, белдеушесіз.	<i>Ата –аналарға кеңес</i> Егер Сіздің баланыз көпшіл, өз-жақындарыңыз бен бірге бөтен адамдарды жатырқамаса, ойын кезінде өздігімен ойнай білсе, мінезі ашық, өз құрдастарымен мейрімді болса мектепке келген күннен бастап – ақ үйреніп кететіне сеніңіз.	<i>Ата –аналарға кеңес</i> - баламен жағымды эмоционалдық жағдайлар жасау қажет, ол көбіне ата – ана жағынан болуы қажет, мектеп туралы, оның өзіне керектігін түсіндіріп баланызды сүйіп, аймалап, жиі оған өз мейіріміңізді көрсетіңіз. Баланыздың көзіңше мектеп туралы өзіңізді толғаңдыратын мәселені айтудан аулақ болыңыз.